

Verschil tussen zinvolle laatste fase en zinloos einde

We wandelen in de omgeving van het zorgerf. Dat doet Berent Stemerding (83) vaker. Een GPS-zender alarmeert de verzorging van Zorgerf Buiten-Verblijf als hij van de route afwijkt. Dat is al eens gebeurd. Toen stapte hij op de bus naar Apeldoorn. 'Het is een autonome man die zijn vrijheid koestert', zegt zijn zoon Pieter. 'Ik ben blij dat ze hier op het zorgerf rekening mee houden en enig risico durven te nemen.'

Plotseling bukt Berent bij een bordje in de berm dat verwijst naar een Theehuis in de buurt. Hij wijst naar een loshangend plankje. Is het zijn architectenoog dat dit meteen ziet? Als ik even later bij een blauw geschilderd landhuis vraag of dit 'mooi gebouwd' is, zoekt Berent naar een antwoord. Herinneringen naar zijn vroegere werk als architect blijven onbereikbaar. Hij grijpt met beide handen naar zijn slapen. 'Vreselijk, ik kom er niet bij', zegt hij, met vertwijfeling in zijn stem. De dementie toont zich in zijn meest schrijnende vorm. Een paar stappen later lijkt het moment weer vergeten. Berent wijst enthousiast naar de lucht, hij komt alleen niet op het woord 'vliegtuig'. Hij registreert scherp wat er om hem heen gebeurt, kan het alleen moeilijk duiden.

Zinvolle laatste fase

'De Alzheimer hakt erin', zegt Pieter Stemerding. 'Mijn vader dacht altijd na over dingen, hield van kunst en architectuur, interesseerde zich voor religie en filosofie. Nadat hij 38 jaar geleden van mijn moeder scheidde, leidde hij zijn eigen leven. Hij koesterde zijn vrijheid, wandelde graag. Nu is een gesprek bijna niet meer mogelijk, al kan hij soms nog heel verrassend uit de hoek komen. We gunnen hem als familie zijn vrijheid, voor zover dit mogelijk en verantwoord is. In Nederland is het beleid in de zorg vaak incidentgedreven. Na een incident worden de regels aangescherpt. Ik vind het fantastisch dat de medewerkers in Putten hierover een ruimer standpunt innemen. Ze zetten hedendaagse middelen in, zoals een GPS-systeem, en durven in overleg met de familie enig risico te nemen. Als je mijn vader op een gesloten afdeling zet, valt ook zijn levensdoel in het slot. Het is voor hem het verschil tussen een zinvolle laatste fase of een zinloos einde.'

Nee, nee, nee, rechtdoor

Links ligt de Veenhuizerveldweg. Berent stapt met vaste tred rechtdoor. Niet linksaf? 'Nee, nee, nee, we moeten daarheen.' Hij gebaart met zijn handen. Geen twijfel. Rechtdoor. Het zandpad op. Later vertelt zijn zoon dat hij vaak als een magneet naar het nabijgelegen landgoed Boeschoten getrokken wordt. Jarenlang is hij daar in een huisje op vakantie geweest. 'Ze hebben mijn vader daar vanuit het zorgerf al een paar keer op moeten halen', lacht Pieter. Dan zat hij thee te drinken met de mensen die nu in dat huisje wonen.'

Zender, dwaalspoor en alarm

'Wij volgen Berent via een zender die hij bij zich draagt', legt Jacolien van Bloemendaal, coördinator wonen, uit. 'Een dwaalsensor geeft een melding als hij het hek uitloopt. Hij kan ook zelf het alarm in werking stellen, wij kunnen dan van afstand met hem praten. Deze moderne middelen helpen de risico's te verminderen, ze sluiten niet voor honderd procent elk risico uit. Voor Berent is autonomie en vrijheid belangrijk. In zijn geval vinden we de genietmomenten die hij tijdens zijn wandelingen beleeft, opwegen tegen het risico dat we ermee nemen. Zoals ook altijd het risico bestaat dat een bewoner valt tijdens het lopen. Moet het beleid dan zijn dat die bewoner de hele dag min of meer gedwongen in de stoel blijft zitten? Mensen worden hier ongelukkig van, bovendien kunnen ze hun energie niet kwijt. Daardoor kunnen ze bijvoorbeeld onrustig of agressief worden, of slechter slapen. Natuurlijk, als het risico te groot

is, lopen we mee, maar we proberen de regie zo lang mogelijk bij de bewoner te laten. Essentieel is dat we dit altijd goed overleggen met de familie. Het moet een gedragen risico zijn, gedragen door het hele multidisciplinaire team en de familie.'

Energie genoeg

Na de nodige omzwervingen over zandpaden krijgen we via Google Maps het zorgerf weer in zicht. Na ruim een uur zijn we terug. 'Het alarm ging wel af,' vertelt een verzorgster, 'maar we hebben het zo gelaten, we wisten dat er iemand bij was. En voor Berent kan de wandeling niet lang genoeg duren, hij heeft energie genoeg.' Als ik Berent nog even wil bedanken voor het gezelschap tijdens de wandeling, is hij alweer verdwenen. Hij is de vuilnis wegbrengen.

Ben Tektschrijver
www.bentektschrijver.nl

 www.buiten-land.nl

 Zorgerf Buiten-Land